

LEDER

Det globale samfund - de "der har" har aldrig haft det så godt

Gang på gang har EAPN advaret imod tendensen til at lænke den europæiske sociale model til konkurrenceevne og økonomisk vækst.

Kendsgerningerne viser, at vækst ikke automatisk medfører flere jobs, og at konkurrence kan udløse en konkurrence krig gennem offshoring.

Regeringer støtter sig ofte til økonomisk ekspansion, og de jobs en sådan antagelig medfører, som et hurtigt fix mod fattigdom. Men, det er præcist de mennesker, der ikke er i kontakt med arbejdsmarkedet, der mest har brug for social støtte og et sikkerhedsnet. At tvinge dem i arbejde (hvis de overhovedet kan få et) medfører ofte dårligt betalte eller endog nedværdigende jobs, desillusionering og fortvivlelse... den såkaldte velfærdsstat er nu truet fra alle sider. Den såkaldte "modernisering" af social beskyttelse skjuler en politik, der går ud på at tvinge de arbejdsløse i arbejde, sætte spørgsmålstegn ved statsstøttede sygesikringssystemer, og opmuntrer til den krybende privatisering af pensionsordninger.

Det globale samfund vi har nu skaber fattigdom, mens liberaliseringen af økonomien kun kommer de velbeslåede til gode. Det tilskynder det noget kyniske spørgsmål om fattigdom og arbejdsløshed mon ikke er en vigtig del af systemet. Når alt kommer til alt, er det så ikke det perfide argument om at være i permanent økonomisk krise, der bliver brugt til at fryse lønninger, fordømme social beskyttelse som for dyr, og sætte profit som målestokken for al menneskelig aktivitet? Den Europæiske Union må absolut leve op til løfterne om at udrydde fattigdom ved år 2010. EAPN kræver en revolution... i tænkning. En revolution der kunne medføre en høj standard for social beskyttelse, kvalitet i beskæftigelse og social solidaritet.

Vincent Forest

DEN EUROPEÆISKE UNION VI ØNSKER!

INDHOLDSFORTEGNELSE

Et Socialt Europa

- Styrke EUs Sociale Model
- Bekæmpe fattigdom i den udvidede Union
- Udvidelsen: muligheder og udfordringer
- *"I Quebec er fattigdom nu et offentligt anliggende"*. Interview med Alain Noël, Montreal Universitet.

Nøgle emner

- Alle har ret til at medvirke!
- Social udelukkelse og diskrimination
- Undgå hjemløshed
- Leve i fattigdom i den globale landsby
- Kvalitets sociale tjenesteydelser
- Mennesker er ikke statistiske enheder!
- Det aldrende samfund

Statistik

Europa - 68 millioner fattige!

ET SOCIALT EUROPA

Styrke EUs Sociale Model

Hvad er det for et EU EAPN ønsker? Det er et Europa, der vil sammenkæde social og økonomisk udvikling, fremme medvirkende demokrati og kæmpe imod diskrimination.

Den 18-20. november 2004, afholdt EAPN en konference og dets femtende general forsamling i Groningen, Holland. Hovedtemaet for begge begivenheder var: *“Det EU vi ønsker – at takle fattigdom og social udelukkelse i et udvidet EU”*. Målet med at udrydde fattigdom ved år 2010 fik EAPN til at forstærke sine egne målsætninger. Lokale, nationale og europæiske synspunkter gav forskellige indsigter i den måde Lissabon dagsordenen kan anses som et redskab for social indslusning i forhold til den måde den anvendes på.

På alle tre planer anerkendes EAPN og dets medlemmer som afgørende nøglespillere i den dialog, der på den ene hånd kan føre til en bedre identificering af de mest ufordelagtigt stilledes behov, og på den anden side bidrage til at sætte den politiske dagsorden.

Ulighederne vokser

EAPN ser at ulighederne i forhold til adgang til indkomst, adgang til rettigheder og adgang til goder og ydelser vokser. Samtidig kan vi observere, at et voksende antal af ”super rige” mennesker dukker op i det europæiske samfund. Denne udvikling formindsker samspillet i de europæiske samfund, og sætter selve begrebet af en Europæisk Social Model på spil. EAPN mener ikke desto mindre at en sådan udvikling ikke er uundgåelig, men afspejler mangelen i vore politiske systemer til at sikre menneskelige værdier en forrang over markeds værdier. I den globale sammenhæng afspejler det manglende vilje til at definere regulativer på det lokale, nationale, europæiske og verdens niveau, der skulle genoprette alle samfundets kapaciteter til selv at bestemme deres fremtid på en demokratisk, medvirkende og bæredygtig måde.

Hvorledes kan man vende denne tendens?

I en tid hvor Lissabon Strategien og de Strukturelle Fonde er til revision, er der frygt for

at en ny ’liberal’ ideologi vil underminere nogle af de tidligere strategier. For at vende denne tendens og udvikle det EU vi ønsker, opfordrer EAPN beslutningstagerne i Europa til at fremme et EU grundlagt på effektiv adgang for alle til

Fattigdom er ikke blot et spørgsmål om penge; det er et brud på fundamentale rettigheder

fundamentale rettigheder i en bæredygtig udviklingsmodel, der garanterer en balance mellem de sociale-, miljø-, beskæftigelses- og økonomiske mål.

At forstå den virkelighed de fattige lever i, spiller en afgørende rolle i de samlede overvejelser. Beslutningstagerne må derfor styrke medvirkende demokratiske måder, til at sikre at de, der lever i fattigdom, udelukkelse og uligheder, har den nødvendige organisatoriske kapacitet. Skabe rammer de kan medvirke i og finansiel støtte til at få deres stemmer hørt i udviklingen, gennemførelsen og evalueringen af alle relevante politiske beslutninger.

At give redskaberne til at skabe en vision

Måden at takle fattigdom og social udelukkelse på må selvfølgelig tage fat i fattigdommens- og den sociale udelukkelses mange-dimensionale natur. Fattigdom er et brud på de fundamentale rettigheder og ikke kun et spørgsmål om penge. Det drejer sig også om områder som adgang til en ordentlig bolig, ordentlig sygesikring, adgang til barn og ældre pleje, beskæftigelse og livslang lærdoms muligheder og adgang til kultur...

I lyset af sin egen undersøgelse af fattigdommens- og den sociale eksklusions realiteter har EAPN udviklet en ny vision for fremtidige prioriteter:

- **At styrke medvirken af dem, der lever i fattigdom og social udelukkelse:** som nævnt ovenfor, er medvirken en fortsat udfordring for at få stemmerne fra mennesker, der lever i fattigdom hørt, specielt i lyset af EU udvidelsen til 25 medlemsstater, og fattigdommens realitet i de nye medlemsstater.

- **Sikre at sociale sikkerhedssystemer, inklusive individualiserede minimums indkomst systemer, bliver gennemførte og er tilstrækkelige i alle medlemsstater,** for at alle kan leve i værdighed. Der må gøres fremskridt ved at vedtage minimums standarder for social beskyttelse, og for at bekæmpe fattigdom og social udelukkelse på EU niveauet. At befolkningen bliver ældre, må ikke systematisk bruges som et påskud til at nedsætte den sociale beskyttelse. Desuden er det vigtigt at rehabiliterer de offentlige udgifters rolle, der bør anses som en investering og ikke som en byrde, der skal reduceres til det mindst mulige
- **Fremhæve forbindelser mellem social udelukkelse og diskrimination:** EU må effektivt takle diskrimination og uligheder mellem kønnene, som er årsager til udelukkelse. De, der lider under en højere grad af social udelukkelse, har flere muligheder for at blive diskriminerede. Mennesker, der lider under diskriminering har flere muligheder for at blive socialt udelukkede. En væsentlig udfordring er at overkomme de politiske, juridiske og økonomiske barrierer for gennemførelsen af en EU politik og lovgivning til at bekæmpe social udelukkelse og diskrimination. EU bør desuden udvikle en sammenhængende immigrations politik, der er grundlagt på respekten for den enkelte og de fundamentale rettigheder; der er åben for immigranter, der flygter fra fattigdom og mennesker, der søger asyl, og som ikke er diskriminerende og omfatter realiteten af de papirløse mennesker, der allerede lever i EU.
- **Værdsætte rollen af NGO sektoren** gennem større deltagelse i udarbejdelsen, planlægningen, opfølgningen, overvågningen og evalueringen af politikken for social indslusnings politik. Den spiller også en rolle i bevidstgørelse, træning, information, og omsorg for direkte assistance. I bestemmelsen om sociale ydelser, vil EAPN kæmpe for anerkendelsen af NGO'ernes rolle som givere. I lyset af det foreslåede EU direktiv om ydelser ('Bolkenstein' Direktivet), vil EAPN forsvare eksistensen af kvalitets ydelser af general interesse, som giver fundamentale rettigheder til alle, og for hvilken en specifik berettigelse bør defineres.

- **Gå ind i debatten om global solidaritet** ved at forlange at EU bliver mere effektiv i udformningen af globaliseringsdynamikken, og ved at blive en del af de globale sociale bevægelser. Det er EAPNs rolle at stoppe myten om at der ikke er nogle alternativer, ved at opfordre til en udveksling af synspunkter, ved at sætte folk i stand til at forandre og udfordre systemet, og ved at spørge om hvad det er for et samfund vi ønsker at leve i, i en tid hvor det er markedets regler, så som konkurrenceevne og effektivitet der bliver påtvunget alle andre sektorer.
- **Måle fattigdom og social eksklusion** må dække de fælles kendetegn i alle lande, men også vise det særegne i hver stat, og studere kvantitative så vel som kvalitative særpræg. EAPN vil sammen med andre organisationer bidrage til en bedre forståelse af fattigdom og social udelukkelse og foreslå indikatorer. Desuden bør der udvikles en regelmæssig, systematisk forskning i fordelingen af indkomst og velstand i EU og i medlemsstaterne, så vel som forskning i effektiv adgang til fundamentale rettigheder.

Kilder: udkast til konference reporten af Pauline Geoghegan, og den endelige deklaration fra General Forsamlingen 2004

Leve under grænsen

Virkeligheden for folk, der lever i fattigdom og social udelukkelse, kan næppe forstås kun fra data og statistikker, og der foreligger meget få kvalitative undersøgelser på dette område. Vi offentliggør derfor nogle "øjebliksbilleder" fra disse menneskers liv, som giver et realistisk syn på fattigdom og social udelukkelse i Europa og synliggør folks dagligliv.

En samling af sådanne "Fattigdomsprofiler" vil blive offentliggjort på EAPNs webside og i en kommende EAPN bog kaldet "*Det EU vi ønsker*" (se margen side 8), takket være hjælpen fra EAPNs nationale netværk og, i særdeleshed, i samarbejde med deltagerne i de europæiske møder: Mennesker, der Lever i Fattigdom. Tre "profiler" er opsummeret på de næste sider.

Zbigniew's historie

Mit navn er Zbigniew og jeg er fra Warszawa, Polen. Jeg kom til Rom, Italien, i 1993 med et arbejdsvisa. Min svoger arbejdede der, så han

havde hjulpet mig med at skaffe mine papirer. Efter et alvorligt skænderi med ham var jeg tvunget til at forlade både arbejdet og hans lejlighed i juli, samme år.

Jeg kunne ikke finde et fast job, så pengene slog aldrig til. Jeg begyndte at sove på gaden og drikke. Efter et stykke tid begyndte jeg desværre også at tigge om penge. Til sidst var jeg kun i stand til at tænke på hvordan jeg skulle skaffe alkohol. Når det regnede var jeg nedtrykt fordi jeg ikke kunne skaffe penge til at drikke for. Jeg besluttede at det var nødvendigt at slutte med at leve på den måde, for jeg ønskede ikke at dø. Jeg er meget taknemmelig mod de mennesker, der hjalp mig med at komme væk fra alt det, inklusive en polsk dame, der hedder Wanda og den romerske NGO CDS (Hjem for sociale rettigheder). Jeg begyndte at lave frivilligt arbejde for CDS, ved at arbejde i en gadegruppe for hjemløse mennesker. Efter et par år åbnede de et hus for hjemløse mennesker, og jeg blev ansat i projektet. På en eller anden måde er det lettere for mig end for en socialarbejder eller en psykolog, at forstå hjemløse menneskers behov og opførsel.

En mor på samfundets kant

Lotta plejede at være en spille narkoman. Hendes liv har været kaotisk. Hun er en svensk 44-årig mor med fire små børn, der er blevet sat på gaden adskillige gange over en årrække. Så skiftede hun livsstil og holdt op med at spille. Hun fik et arbejde og glædede sig til en bedre fremtid. Men, den mand hun levede sammen med betalte ikke huslejen, og Lotta og hendes børn blev endnu engang sat på gaden. Eftersom der er en del ledige lejligheder i Borlänge, troede Lotta ikke det ville blive noget problem at få en ny kontrakt, men udlejningsselskabet, der blev styret af byrådet, sagde nej. Byrådets eneste problem var, at Lotta skyldte lidt penge til selskabet. De sociale myndigheder fortalte Lotta at hun kunne henvende sig til den sociale organisation Verdandi, som har sit eget genhusningsprojekt. I sager som denne sørger Verdandi for huslejekontrakten og har ansvaret for lejligheden. Når man har boet der et år og har vist at man kan forsørge sig selv, kan man overtage kontrakten. Det var på denne måde Lotta endelig opnåede at få en lejlighed til sig selv og børnene. Hun er meget omhyggelig med sine regninger, men hendes fremtid ser alligevel usikker ud, fordi det job hun fik på rådhuset i Borlänge slutter i maj 2005.

Diana, en Roma (sigøjner), der står ansigt til ansigt med diskrimination

Diana bor i en landsby i nærheden af byen Rožňava i det sydøstlige Slovakiet. Halvdelen af de 600 indbyggere er Romasigøjnere. Der er næsten 100% arbejdsløshed i landsbyen.

Diana er 21 år gammel. Efter at have afsluttet grundskolen gik hun på kursus på en skole hvor man lærer at blive leverandør af madvarer. Da hun var seksten, forlod hun skolen. Diana bor stadig hos sine forældre, hvor hun sover på en sofa i køkkenet. Alle i familien er arbejdsløse, og deres socialhjælp er ikke tilstrækkelig til at dække alle de mest nødvendige udgifter. Der er en pengeudlåner som "arbejder" i landsbyen i tilfælde af uforudsete hændelser og behov (så som sygdom, død i familien, eller indkøb af brændsel), Dianas familie låner penge af ham med en 30%-50% renter. Diana kan ikke tage bort fra landsbyen for at færdiggøre sin uddannelse, og hun har næsten ingen chancer for at finde et arbejde. Potentielle arbejdsgivere, der havde lovet hende et job over en telefonsamtale, opgav løftet efter et møde ansigt til ansigt. Nogle gange spørger en arbejdsgiver hende direkte på telefonen om hun er Roma, og hvis hun siger ja, bliver hun bedt om ikke at henvende sig. Hverken Diana eller hendes familie har nogen planer for fremtiden. Deres største problem er at holde ud dag for dag.

Bekæmpe fattigdom i en udvidet Union

Hvilken politik er sat på plads i nogle af medlemsstaterne for at bekæmpe fattigdom og social udelukkelse? Hvad bør prioriteterne være på disse områder?

BULGARIEN

Anti-fattigdoms midlerne i Bulgarien anses for at være tilbagevirkende og konsekvent kort tids. De anses at have nogen effekt, men kun på dybden af den oplevede fattigdom; men samtidig skaber denne politik fattigdom og får den oven i købet til at vare længere. Grundene til fattigdom bliver ikke taklet. Konsekvenserne af dette bliver, at denne politik bliver det modsatte af intentionen og skaber 'sorte huller', hvor der bliver investeret flere penge, men med et mindre udbytte. For EAPN Bulgarien, er prioriteterne:

- Et skift fra en tilbagevirkende til en fremadrettet strategi med konkrete forslag;

- Man skal danne netværker og alliancer mellem organisationerne med det formål at lave lobbyarbejde;
- Behovet for en systematisk arbejdsmåde, hvor man bruger de Strukturelle Fonde til at bekæmpe fattigdom og social udelukkelse. Bemærk, at i Bulgarien har decentraliseringen overført ansvaret for de sociale udgifter, men uden at overføre de nødvendige midler.

Den Tjekkiske Republik

Under det tidligere regime i den Tjekkiske Republik blev fattige mennesker holdt uden for samfundet. Derfor foretrækker det tjekkiske netværk at tale om social udelukkelse og ikke "målgrupper", som regeringen siger. Netværkernes eksistens er en måde at imødegå svagheden eller fraværet af institutioner. Udfordringen består i at forøge færdigheder og selvtilid i disse befolkningsgrupper. For det tjekkiske EAPN er prioriteterne nu:

- social integration;
- organisation og støtte til netværkerne ;
- inddragelse af Roma befolkningen.

ESTLAND

I Estland er problemet at Den Nationale Handlingsplan om social udelukkelse blev lavet af embedsmænd uden nogen forbindelse til folk, der lever i fattigdom. Prioriteterne i Estland er:

- Børn: 34% af de, der står ansigt til ansigt med fattigdom er børn.
- Hjemløshed: 0.3% af befolkningen er hjemløse.
- Sundhedsproblemer, inklusive HIV, rygning og alkohol.

FRANKRIG

Frankrig er i gang med en udstrakt decentraliseringsproces på det sociale område, som er en opfølgning på den, der blev sat i gang for et par år siden. Det er derfor en stor udfordring at sikre sammenhængen af de sociale tjenesteydelser og for græsrods netværkerne at have kapacitet til at koordinere reaktioner og repræsentationer på det lokale niveau, og til at forstå statens rolle. For det franske netværk er emnerne:

- Adgang til fundamentale rettigheder (bolig, beskæftigelse, sundhed og uddannelse)
- At skabe bevidsthed om fattigdommens virkelighed ved at bringe netværk og mennesker, der lever i fattigdom sammen.
- At udvikle et aktivt civil samfund, specielt i forhold til den nuværende decentralisering.

I Frankrig er det de decentraliserede serviceorganer, der er ansvarlige for udgifterne, men, da de skal udbetale penge før de bliver tilbagebetalt fra staten, skaber forsinkelser ofte problemer med den lokale kassebeholdning, og er derfor et mindre effektivt system

UNGARN

I Ungarn søger NGO'erne en specifik rolle i tilsynet med forberedelserne og gennemførelsen af de Nationale Handlingsplaner om beskæftigelse og social indslusning. NGO'erne er bekymrede over at den samme komite, der vedrører mere end en afdeling, er engageret i såvel gennemførelsen som i tilsynet med de Nationale Handlingsplaner. For eksempel lægger beskæftigelses politikken vægt på at fremhæve antallet af folk, der "forsvinder" fra statistikkerne hvert år, som gør det svært at vurdere det virkelige antal.

ITALIEN

I Italien har fagforeningerne gjort store fremskridt, men de beskæftiger sig hovedsageligt med folk, der allerede har arbejde, med andre ord, rettigheder bliver givet til dem, der allerede har nogle rettigheder. Men, fire år efter at den europæiske politik om social indslusning er sat på plads, har Italien ikke nogen national politik på området. De Nationale Handlingsplaner om social indslusning er en gentagelse af hvad der allerede eksisterede, blot mere systematiserede. De italienske netværks prioriteter i kampen mod fattigdom og social udelukkelse er:

- At opbygge en strategi til at bekæmpe fattigdom og social udelukkelse for at få adgang til fundamentale sociale rettigheder. Dette er nødvendigt for at kunne gennemføre en strategi mod fattigdom og social udelukkelse.
- Retten til en basis indkomst: Italien er det ene af kun to lande i et EU (af 15 lande) uden ret til en basis indkomst. Mens den italienske stat har tendens til at bero på familiens hjælp, er der i nogle områder på det regionale niveau en bevægelse for en "borger indkomst".
- En virkelig beskæftigelses politik, specielt i Syditalien, hvor der kun er lidt eller ingen beskæftigelses politik og høj arbejdsløshed.

MALTA

Det nyligt nedsatte maltesiske netværk har besluttet at lave en oversigt over fattigdommens- og den sociale udelukkelses aspekter i Malta, og at definere prioriteter. En arbejdsgruppe (Målgruppe Komiteen), er blevet dannet med det

formål at foreslå en strategi sammen med « Fokus grupper », der består af folk der lever i fattigdom og eksklusion. Nøgleemnerne for det maltesiske netværk er:

- Fravær og risikoen for analfabetisme,
- Illegale immigranter/asyl søgere/flygtninge,
- Adgang til ydelser.

SPANIEN

I Spanien eksisterer der en garanteret minimums indkomst, men en bedre koordineret politik for minimums indkomst garantier eksisterer kun på det lokale plan. Bemærk også, at selvom der findes en National Handlingsplan er de regionale planer vigtigere.

På beskæftigelsesområdet bliver en progressiv igangsættelsespolitik (så som adgang til træning) budt velkommen, men eftersom der ikke altid bliver taget hensyn til dem, der står uden for samfundet, er folk fanget mellem arbejdsløshed og usikkerhed. På uddannelsesområdet er der problemer med skole frafald og en konsekvent mangel på undervisnings faciliteter, og der er for lidt opmærksomhed på multikulturelle faktorer, der behøver langtid- og vedblivende fremgangsmåde. Konkurrencen om de for små midler fører også til fremmedhad.

Kilde: udkast til Konference report af Pauline Geoghegan

Udvidelsen: muligheder og udfordringer

Udvidelsen af EU giver nye muligheder for handlinger vedrørende fattigdom og social udelukkelse, specielt for EAPN. Ved at åbne op for netværk, der arbejder i de nye medlemsstater, vil det styrke sin position til lade stemmerne fra de fattige i den udvidede Union blive hørt, og til at deres behov gives tilstrækkelige hensyn.

Men, udvidelsen bringer også mange udfordringer og spørgsmål med sig: er Lissabon strategien stadig den rigtige vej at gå frem på i denne sammenhæng? Hvorledes kan vi styrke den eksisterende politik og skabe nye til at takle fattigdommens svøber og den sociale udelukkelse, som stadig er der, til trods for økonomisk vækst i mange af de nye medlemsstater.

Den fare, som udvidelsen bringer med sig er, at et voksende antal af forskellige sociale modeller

kunne blive en undskyldning for at sætte et socialt Europa ud på sidelinjen, hvis udvidelsen hovedsageligt ses som et internt markedsdrevet økonomisk projekt. Dette ville uvægerligt medføre konkurrence mellem medlemsstaterne, lægge mere pres på de sociale beskyttelsessystemer og dermed på de mennesker, der lever i – eller er i risiko for fattigdom og social udelukkelse.

“I Quebec er fattigdom nu et offentligt anliggende”

Hvilken politik har Quebec Provinsen i Canada vedrørende fattigdom? Alain Noël, forsker i politisk videnskab ved Montreal Universitet, forklarer.

Det er ikke kun den Europæiske Union der har planlagt en strategi om fattigdom og social udelukkelse. Quebec provinsen i Canada, har set masser af regerings- og frivillige initiativer i de senere år. Et synspunkt fra den anden side af Atlanten kunne give et nyttigt perspektiv på betydningen af den europæiske strategi.

EAPN: Hvad er hovedpunkterne I Quebecs anti-fattigdoms strategi?

Alain Noël: *For det første er Quebec forskellig fra resten af landet sprogligt, historisk og kulturelt, men også på grund af samfundets progressive nature. Lønninger er forholdsvis lave og arbejdsløsheden høj, men samfundet er baseret på en stærk folkelig opbakning for social politik og for fagforenings bevægelsen. Alligevel er anti-fattigdoms strategien en relativ ny ting. Først I december 2002 fastlagde “Lovforslag 112” (vedtaget enstemmigt) – en ramme, som gjorde det til en national prioritet. Den foreskrev også en beskæftigelses strategi og observation af fattigdom og social udelukkelse (der endnu ikke er startet op).*

Så hvor kommer den frivillige sektor ind i dette?

Kort efter at "Parti Québécois" kom til magten i 1994 med et valgprogram om regionaliseret social hjælp, blev der afholdt en "Brød og Roser" march, der forlangte, at den nye regering skulle gøre noget ved fattigdommen. Det var her den frivillige sektor fandt sig selv sat på lige fod med den offentlige og private sektor. "Gade parlamenter" dannedes for at diskutere ideen om en lov om fattigdom. NGO'er der, som "Kollektivet for et Fattigdomsfrit Quebec (se næste side, evner at mobilisere støtte, får også en rolle som beskyttere.

Hvad er konsekvenserne af denne lov?

Efter et regeringsskift i april 2004, (og 11 måneder for sent) førte lovforslaget til en regerings handlingsplan med fokus på indkomster: bøder blev skrottet, indkomst tillæg blev givet til fattige og familier, der ikke havde en løn til at leve for, men der blev ikke stillet ekstra midler til rådighed for at hjælpe folk med at komme tilbage til arbejdsmarkedet..

Lovforslaget kan have hjulpet til med at omlægge den politiske dagsorden og give legitimitet til en række udøvere af den offentlige mening, men der er ingen faste garantier for fremtiden ud over handlingsplanen. Så strategien lider under manglende planlægning og opfølgning. Regeringen er ikke bundet på længere sigt til konkrete mål som f.eks. forhøje minimums indkomsten. Planen inkluderer heller ikke noget mål om nedsættelse af fattigdommen; dette er et tilbageskridt fra en lov der indeholdt mere strategiske overvejelser.

Kan lovforslaget blive vættet?

Nej, ingen ville turde at røre ved det. Det ville være mere sandsynligt at medspillerne mistede interessen fordi der ikke kom noget håndgribeligt ud af det, men det vil ikke ske. Det ømme punkt er, at handlingsplanen ikke indeholder nogle mekanismer for evaluering og medvirken. Den foreskrev en rådgivende komite, men den nye regerings handlingsplan foreskrev kun indirekte konsultationer via offentlige høringer i Parlamentet. Dette er et klart brud på det oprindelige lovforslag.

Hvorledes ville De opsummere den europæiske strategi om social indslusning?

Den er et vigtigt gennembrud, selvom der må sættes spørgsmålstejn ved om den vil nå sin hensigt. Dens største indsats er at have gjort

offentligheden opmærksom på fattigdom, som i Quebec. At sætte et svært opnåeligt mål for nedsættelse af fattigdom kunne have haft en entusiastisk effekt. Men, hvis man kigger på de Forenede Nationers Millenium Mål, må man indrømme, at det er svært at måle fremskridt. Det ville måske være bedre at fokusere på ting, der skal gøres i stedet for på tal. Det ville gøre det lettere at få front-linje aktørerne involverede.

Interview: V.F.

Kollektivet for et Fattigdomsfrit Quebec

"Kollektivet for et Fattigdomsfrit Quebec", er en pluralistisk NGO uden nogen politisk tilknytning med det formål at sammenknytte folk, der lever i fattigdom og alle enkelt personer og organisationer, der ønsker at hjælpe til med at lægge det permanente fundament for et Fattigdomsfrit Quebec. (Canadas Statistik anslog at 12-13% af Quebecs befolkning var i lav indkomst grupper i 1998).

Stiftet i 1998, begyndte kollektivet med at undersøge og samle almindelige menneskers synspunkter, som resulterede i at de i foråret 2000, udarbejdede et forslag til et lovforslag om udryddelse af fattigdom. Forslaget er et produkt af mange tusinde menneskers fælles arbejde, mange af dem selv fattige. Kollektivet begyndte derefter på en intensiv lobbying af politikere og den offentlige mening, deriblandt overrækkelsen af en begæring underskrevet af 215,307 personer til Quebecs National Forsamling i november 2000, der krævede at Quebec skulle vedtage en lovgivning på grundlag af Kollektivets forslag. Flere end 1800 organisationer af alle slags bakkede op om kravet. Kollektivet holder nu skarpt øje med den nationale anti-fattigdoms strategi, og gennemførelsen af den resulterende handlingsplan, i forhold til den reference ramme, der var udviklet som basis for deres eget forslag, der gik videre end det lovforslag som blev vedtaget.

Website: <http://www.pauvrete.qc.ca/>

NØGLE EMNER

Alle har ret til at medvirke!

Medvirken har altid været et centralt tema for EAPN. Da ordet bliver brugt ved så godt som enhver lejlighed, koncentrerer vi os om medvirken i de politiske processer.

Blandt EU målene i kampen mod fattigdom og social udelukkelse er der mobilisering af alle aktører og først og fremmest af de fattige selv. Det Tredje Europæiske Møde om mennesker, der lever i fattigdom i 2004 førte til en definition af følgende vejledende regler:

1. De, der udformer politik, må være parate til at komme med forslag om beslutninger og midler sammen med fattige mennesker, på en hensigtsmæssig måde, og de skal være enige i at tage resultaterne af denne deltagelsesproces til efterretning.
2. At påbegynde en proces om medvirken er ikke en uformel aktivitet. Mennesker, der lever i fattigdom har ofte kun erfaring fra den kontrollerende og undertrykkende del af regeringsmaskineriet. For at kunne skabe en effektiv medvirken, må det ske i sikre og tillidsfulde omgivelser, hvor meninger bliver hørt og respekteret.
3. For at kunne deltage som en fuldgyldig diskussionspartner i forhandlinger eller diskussioner, er det ofte nødvendigt med en **forberedelses proces**. Her skal fattige mennesker have klar besked om, hvad der forventes af dem. De må også støttes i at udtrykke deres meninger. Dette kræver tid og midler, der skal stilles til rådighed.
4. Mennesker, der lever i fattigdom ønsker at kæmpe, ikke blot for sig selv, men for hele gruppens rettigheder. Derfor, er det vigtigt at de bliver i stand til at se ud over deres egne problemer. Dette er kun muligt, hvis de ikke længere skal bruge alle deres kræfter på at bekymre sig om hvordan de skal overleve. Individuel støtte til deres personlige problemer og til deres familier er nødvendigt.

Det er vigtigt at folk, der lever i fattigdom ikke står alene

Til slut bad deltagerne i det tredje møde om, at de allerede eksisterende kanaler for deltagelse, så som rådgivende bestyrelser,

fagforeninger eller politiske partier, anstrenger sig for at være mere tilgængelig for alle, der

lever i fattigdom og social udelukkelse. Hvis fattige mennesker ønsker at blive hørt, er det vigtigt at de ikke står alene. Foreninger spiller en stor rolle i at etablere en permanent kontakt til dem: besøge, lytte og støtte dem.

Selve det at være medvirkende, synes at være bredt accepteret i dag, i det mindste i princippet. Men, i virkeligheden er det klart at de chancer og betingelser ægte medvirken skulle gøre mulig, er utilstrækkeligt udviklede. For at blive stærkere som en forening med dette formål, er det vigtigt at være del af store netværk af foreninger på det regionale, nationale og europæiske niveau. Det siger sig selv, at et netværk som EAPN sætter medvirken af de berørte højt på dagsordenen. Skønt dette ikke er klart på det europæiske politiske plan, vil EAPN fortsætte med at kigge efter passende veje og måder at opnå dette på. I lyset af den nylige udvidelse af EU fra 15 til 25 medlemsstater, er der et presserende behov for at eksaminere fattigdommens virkelighed på tæt hånd i de nye medlemsstater, og ikke bare tage for givet, at dette kun er en kvantitativ udvidelse fra 57 til 68 millioner fattige mennesker.

Kilde: "Den europæiske Union vi ønsker", Kapitlet om medvirken af Ludo Horemans

Kommer snart!

EAPNs næste udgivelse har titlen "Den Europæiske Union vi ønsker – At undgå fattigdom og social udelukkelse i en udvidet Union". Hvad er nøgle tendensen på fattigdom og udelukkelse i den udvidede Union? Hvorledes påvirker det europæiske projekt den europæiske sociale model, grundlagt på solidaritet og en social fordeling af risici? Hvad skal NGO'erne gøre for at klargøre realiteterne om fattigdom og social udelukkelse i EU? Dette er blot nogle af de mange spørgsmål som denne bog vil prøve at svare på.

Bogen er inddelt i tre afdelinger:

- Del et giver et snapshot af mennesker, der lever i fattigdom; en diskussion om den virkelighed, som den Nationale Handlingsplan om indslusning afslører, og et udvalg af statistikker.
- Del to drejer sig om seks store områder: det grelle velstands hul; udmåling af fattigdom og social udelukkelse; medvirken; globalisering, liberalisering og fattigdom; diskrimination og fattigdom; hjemløshed, at blive ældre og adgang til sociale ydelser.

- Den sidste og afsluttende del består af rapporten fra den konference, der blev afholdt om det samme emne i Groningen i november 2004.

Denne udgave af *Network News* giver en meget komprimeret gennemgang af indholdet i de forskellige kapitler - blot som en smagsprøve!

V.F.

Social udelukkelse og diskrimination

Social udelukkelse og diskrimination er to forskellige processer der påvirker hinanden.

Social udelukkelse er en proces hvor bestemte individer bliver skubbet ud til samfundets kant og forhindret i fuldt ud at medvirke, enten i kraft af deres fattigdom, mangel på grundlæggende kompetencer eller som resultat af diskrimination.

Direkte diskrimination foregår, når en person bliver behandlet dårligere end en anden i en lignende situation på grund af sin racemæssige eller etniske oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering. **Indirekte diskrimination** sker når en tilsyneladende neutral ordning, kriterium eller praksis forfordeler folk ud fra de samme grunde.

Social udelukkelse og diskrimination er to forskellige processer, der påvirker hinanden. De fattigste mennesker, eller de, der udsættes for en højere grad af social udelukkelse, har stor risiko for at blive diskrimineret i deres daglige liv og i adgang til offentlige og private tjenesteydelser. Folk, der lider under diskrimination på grund af race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, eller seksual orientering har store risiko for at blive socialt ekskluderede.

Barrierer til EU instrumenterne

Politiske barrierer til kampen mod diskrimination er mangelen på samvirke mellem de europæiske og nationale niveauer, lav relevans på det nationale niveau, og et tiltagende tab af

Nogle medlemsstater forbinder kun diskrimination med mangel på arbejde

diskriminationens relevans på den europæiske dagsorden. Den bliver erstattet af fokuseringen på at opretholde vældfærdssystemet, behovet for at reformere de sociale beskyttelsessystemer, o.s.v., og i nogle medlemsstater benægtelsen af diskriminationens eksistens, der blot forbindes med mangel på arbejde.

Der er også mange lovmæssige barrierer, så som langsomhed og mangel på midler til at udføre lovgivningen; tvivlsom fortolkning af spørgsmålet om diskrimination i nogle medlemsstater; mangel på mekanismer til at garantere lovenes effektivitet, og lav bevidsthed om emnets vigtighed hos visse nøglepersoner så som advokater og dommere.

Økonomiske barrierer omfatter mangel på ansvarlighed, ingen målsætning, utilstrækkelig brug af de Strukturelle Fonde til at kompensere for sociale forfordelinger, og diskrimination og manglende støtte på det nationale niveau (ingen nationale strategier, ingen ekstra fonde, ingen lang tids mål).

Efter EAPNs mening bør politiske tiltag til at bekæmpe diskrimination og social udelukkelse bruge mekanismer som garanterer: adgang til information og tjenesteydelser, lige behandling, og kompensation for ufordelagtige omstændigheder. Lige behandling kan faktisk ikke garanteres uden kompensation for ulemper og en tilpasning af ydelser til folks behov.

NGO sektorens rolle

I kampen mod social udelukkelse, ved vi alle at NGO sektoren spiller en rolle ved at deltage i udarbejdelse af den sociale indslusningspolitik (som de Nationale Handlingsplaner) med: udformning, opfølgning, kontrol og evaluering, identificering af problemer og prioriteter for specifikke grupper, bemyndigelse af de berørte kollektiver for deres aktive deltagelse, og til at sørge for specifikke mål og retningslinjer for at opnå en mere effektiv politik. Hvad angår kampen imod diskrimination, har NGO sektoren en bevidstheds skabende rolle, ved at træne ledere af berørte kollektiver og specialiserede grupper som embedsmænd, politimænd, dommere, o.s.v., indsamling af sager om diskrimination, mægling i konflikter, offentlig kritik af diskriminations sager, information, direkte hjælp til ofre og til at bistå dem.

Kilde: udkast til Konference rapporten af Pauline Geoghegan, med bidrag af JM Fresno

Forhindre hjemløshed

Ifølge Den Europæiske Føderation af Nationale Organisationer, som arbejder med Hjemløse (FEANTSA), har meget få lande i Europa udviklet specifikke politiske programmer rettet mod at forebygge hjemløshed. Som et resultat af dette, er der en klar mangel på tilstrækkelig information og kendskab til de stadigt ændrede måder at blive hjemløs på.

At forhindre hjemløshed kunne føre til at udvikle fremgangsmåder som: formidling i uddannelse/skoler, generel bolig rådgivning, almindelig levevis o.s.v., som er helt generelle og nok ikke kan regnes som 'hjemløshed forebyggelse' som sådan. Andre fremgangsmåder er mere specifikke ved at have som målgruppe mennesker, der er udsat for særlig risiko i forhold til visse udløsningsfaktorer. Disse fremgangsmåder inkluderer information og råd i forhold til udsmitning, formidling i institutioner (fængsel, mentale sundhedsinstitutioner og ungdomsinstitutioner) før løsladelse, o.s.v.

Det er nødvendigt at have en høj grad af forståelse for hvordan forskellige sektorer og ydelser påvirker mennesker i risikozonen. Dette kan somme tider forhindre hjemløshed. Mens de frivillige organisationer længe har forstået, at en kombineret fremgangsmåde er nødvendig for at gå i lag med **og** forhindre hjemløshed, er der et behov for at myndigheder lærer at arbejde på tværs af grænser, da hjemløshed ikke er et statisk emne.

Se FEANTSA report:

www.feantsa.org/files/prevention/prevention_report_october_2004.pdf

Leve i fattigdom I den globale landsby

Det siges at verden er blevet en landsby. Men det er en landsby hvor 20% af indbyggerne forbruger 80% af alle goder og hvor halvdelen lever i fattigdom.

World Social Forum 2005 -
Photo: Ricardo Stricher

Det femte Sociale Forum, som fandt sted i Porto Alegre 26-31 januar, samlede mere end 120.000 mennesker, bl.a. Maria Marinakou, EAPNs præsident. I en åben debat om demokrati, var spørgsmål om fattigdom og sociale rettigheder centrale og førte til konkrete forslag om global handling. EAPN understregede at man må behandle de strukturelle årsager til fattigdom både i Europa og resten af verden: *“Den samme politik der skaber fattigdom, ulighed og social udelukkelse over hele verden, marginaliserer EU’s 68 millioner fattige”*, erklærede Maria Marinakou.

Fakta og tal

Forskellene vokser i hele verden: 20% forbruger 80% af verdens goder - forskellen er blevet større i løbet af det sidste århundrede. Halvdelen af verdens befolkning lever på mindre end 2 dollars om dagen. De fattigste landes BNP er mindre end verdens rigeste folks formuer. Næsten en milliard mennesker er ude af stand til at læse en bog eller skrive deres navn! Analyser viser at kløften mellem rige og fattige er blevet dybere i løbet af det sidste århundrede.

Foruden disse fakta og tal, er det klart at globaliseringen har en dyb indvirkning på social politik og velfærdsstater. Neoliberalismen udfordrer sociale velfærds systemer i industrialiserede lande og udsigten til en rimelig social udvikling i udviklingslandene og lande med overgangs økonomier. Spørgsmålet må være: hvilken samfundspolitik passer bedst til den internationale konkurrenceevne uden at underminere den sociale solidaritet?

Søge et nyt socialt mønster

I den globale sammenhæng, bør EU være mere effektiv i at skabe en globaliseringsdynamik, og

blive del af den globale sociale bevægelse, der beskæftiger sig med en ny definition af sociale rettigheder og sociale standarder.

EU har en væsentlig rolle at spille i kampen mod den hjemlige og globale fattigdom gennem at styrke den Europæiske Sociale Model og gennem at stræbe efter sociale sammenhænge – og ikke økonomisk konkurrence for enhver pris. Med henblik på midtvejs revideringen af Lissabon strategien, bør EU søge efter et nyt socialt mønster. *“Det er ikke kun et spørgsmål om bedre global ledelse, det er mere en kamp for at udskifte den neoliberale globalisering til et globalt system med en ægte social dimension”*, tilføjede Maria Marinakou.

København +10

Før sessionen for FNs Kommission for Social Udvikling den 9-18. februar 2005, i New York (København+10), har EAPN påpeget at social udvikling også er et emne for det rige Europa. Københavner Konsensusen (Copenhagen Consensus) om behovet for en afbalanceret udvikling (at økonomisk udvikling, social udvikling og miljømæssig beskyttelse er gensidigt afhængige og gensidigt forstærkende) skabte nogen fremgang m.h.t. at sætte spørgsmålstejn ved den dominerende udviklingsmodel. Trods ordene i Lissabon, er der lille eller ingen virkelig forpligtelse fra EUs top politiske niveauer til at fastholde den afbalancerede dagsorden sat i Lissabon.

For EAPN må det, at gå i lag med fattigdom og social udelukkelse være selve kernen i EU projektet, til gavn for alle, både nær og fjern: *“I en global verden bør der ikke skabes en falsk konkurrence mellem at tage sig af fattigdom og social udelukkelse i de såkaldte velstående regioner og behovet for at tage sig af dybden af fattigdom og social udelukkelse i de såkaldte udviklingslande”*.

Kilde: udkast til Konference rapport af Pauline Geoghegan, med bidrag af Maria Marinakou og EAPNs presse meddelelse om København +10

Kvalitets sociale ydelser

Sociale tjenesteydelser er et vigtigt aspekt af social beskyttelse. I alle medlemsstater repræsenterer og deler forskellige instanser (kommercielle, statslige og NGO'er), der sørger for dette, fælles værdier om solidaritet, lighed og rettigheder. Dette er en del af EU diskussionen

om Tjenesteydelser af General Interesse: sociale ydelser drejer sig om mennesker, som ikke er det samme som at diskutere et 'produkt'.

Efterhånden som forandringer i de sociale systemer bevæger sig hen imod individuel ansvarlighed, har folk der oplever fattigdom brug for kvalitet i de tjenesteydelser der bliver givet. I lyset af liberaliseringen i hele EU, hvor kommercielle tjenesteudbydere prøver at opnå levedygtighed og standardisering, er der bekymring for hvordan man skal analysere kvalitet. Det medfører udfordringer for NGO'erne, som skal forsvare tjenesteydelsernes kvalitet, specielt hvor der er konkurrence mellem ydelserne. Der er brug for et reguleret marked, da enhver har ret til kvalitet i tjenesteydelser.

Udkastet til EU Direktivet om tjenesteydelser ('Bolkenstein' Direktivet) må nøje undersøges, for eksempel 'princippet om oprindelsesland': hvorledes kan lokalsamfundet kontrollere hvad der kommer fra et andet land? Sociale tjenesteydelser må være baseret på de lokale kvalitets standarder.

Mennesker er ikke statistiske enheder!

Måling af fattigdom og social udelukkelse bliver ofte anset for at være et teknisk spørgsmål, men det må komme tættere på en forståelse for folk i fattigdom.

Prøve at måle fattigdom og social udelukkelse, kræver en kombination af statistiske data og subjektiv opfattelse af fattigdom: mennesker skal studeres som personer ikke som statistiske enheder. Der er en forskellig opfattelse af fattigdom i de forskellige områder i EU landene. Meget ofte bliver statistikker brugt til politiske formål og data præsenteres på en uobjektiv eller urealistisk måde. At måle fattigdom og social udelukkelse medfører brug af et bredt spektrum af indikatorer: for eksempel, adgang til information, alfabetisering, forståelse for kultur, medvirken i beslutningsprocesser, respekt, tillid, kamp mod kriminalitet, handicap og diskrimination, adgang til sundhed, indkomst, mad, offentlig transport, sikkerhed og tryghed, beskæftigelse, uddannelse, børnepasning, bolig, o.s.v.

Målingen bør være dobbeltsidig for at kunne måle alle landes fælles karakteristika og for at oplyse om det

Meget ofte bliver statistikker brugt til politiske mediestrategier

specifikke i hver stat. Indikatorer må udformes sådan at de studerer både kvalitative og kvantitative karakteristika. Det er også vigtigt at definere hvorledes man skal måle fremgang i at bekæmpe fattigdom og social udelukkelse, og derfor at finde frem til indikatorer, der belyser denne fremgang. Indikatorerne må omfatte karakteristika som graden af deltagelse på arbejdsmarkedet, i forsikringer, køns- og etnisk deltagelse, adgang til kvalitets sygesikring, uddannelse, o.s.v. I den henseende er det vigtigt at studere processen over en lang periode for at definere udviklingens dynamik, - at stole på videnskabelige undersøgelser, på folks opfattelser og på statistiske data. Fremgangsmåden må være tilstrækkelig fleksibel til at kombinere de specielle og de fælles karakteristika i byer, regioner, og lande.

Kilde: udkast til Konference rapport af Pauline Geoghegan

Behandles med forsigtighed...

Det ville være forkert at betragte tal som noget der i sig selv afspejler en virkelighed som mennesker er magtesløse til at kunne ændre på. Foruden at de kun afspejler en del af virkeligheden (den del, der kan "modelleres" eller tælles), er det vigtigt at huske at statistikker bliver brugt til politisk mediestrategi. At sætte kriteriet og betingelserne for indsamlingen af data, hvorledes resultaterne bliver præsenterede, er alle ting, der skal tages stilling til - et valg, som aldrig bør tages for givet... Det faktum at de data, der er vist på de følgende sider ikke er sammenlignelige på alle punkter illustrerer at: medens tallene for EU 15 stammer fra en undersøgelse af mere end 60,000 husstande, kommer tallene for de nye medlemsstater fra nationale kilder. Og nogle beskæftiger sig kun med den "relative" fattigdom (knyttet til det generelle velstandsniveau i hvert land). Men i de fleste af de nye medlemsstater, hvor indkomsterne ligger en del under dem i EU 15, er der brug for absolutte tal for at studere effektiviteten af "sikkerhedsnettet" for de fattigste.

V.F.

Det aldrende samfund

Den demografisk voksende gennemsnitsalder er et velkendt fænomen. Aktuelle tal viser at folk i alderen 65-og-over repræsenterer 16-17% af EU befolkningen. Dette tal regner man med vil vokse til ca. 28% i 2050. Endnu mere betydningsfuldt, vil befolkningen på over 80 vokse til mere end det dobbelte fra ca. 4% af den nuværende befolkning til næsten 10% i 2050. Disse udsigter har ført til tale om kriser og andre negative forestillinger om det aldrende samfund. Demografisk stigende alder bliver, i bedste fald, præsenteret som en udfordring, men ofte som en trussel for vore samfund. Der er lille eller ingen erkendelse af det bidrag der bliver givet af ældre mennesker, hvad enten det er i form af frivilligt arbejde, i overførsel af viden, erfaring og ressourcer mellem generationerne.

Imidlertid, er det ikke befolkningens stigende alder der i sig selv er udfordringen, men derimod at imødegå samfundets behov i dag og i fremtiden med hensyn til at udvikle passende sundheds-, sociale- og økonomiske strategier, tjenesteydelser og politik. At befolkningsgennemsnittet bliver ældre er simpelthen en realitet, som må tages i betragtning som en vigtig faktor når man udvikler sådanne strategier. Der er adskillige politiske områder, der fortjener særlig opmærksomhed, så som pensioner, sundhed, lang tids pleje, eller solidaritet mellem generationerne. Disse bør aldrig sættes til side eller ignoreres...

See AGE website: www.age-platform.org

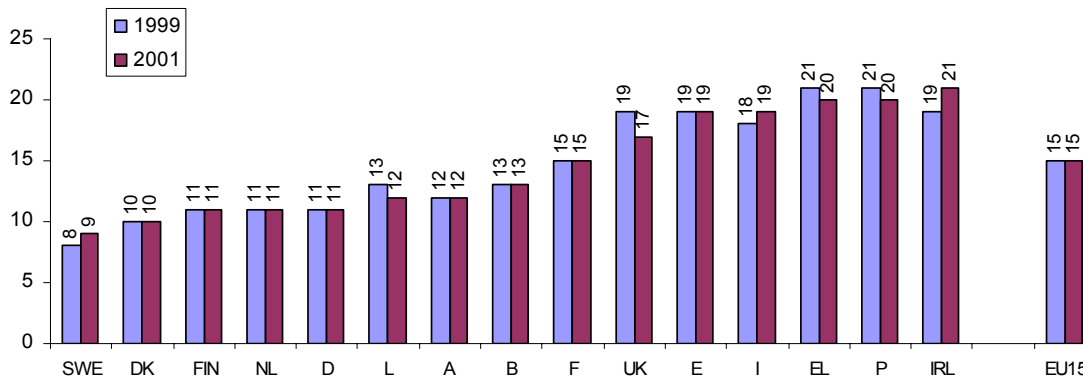
STATISTIK

Europas 68 millioner fattige!

Tallene, der er tilgængelige fra Den Europæiske Unions Statistiske Kontor (Eurostat), viser et meget problematisk antal af fattige i det udvidede Europa. Tallene viser at antallet af mennesker, der lever i fattigdom (d.v.s. lever i husstande med en "sammenlignelig disponibel indkomst" under 60% af den sammenlignelige middelindkomst i det land de bor i) er omkring 68 million; 15% af EUs totale befolkning! **Se de næste sider**

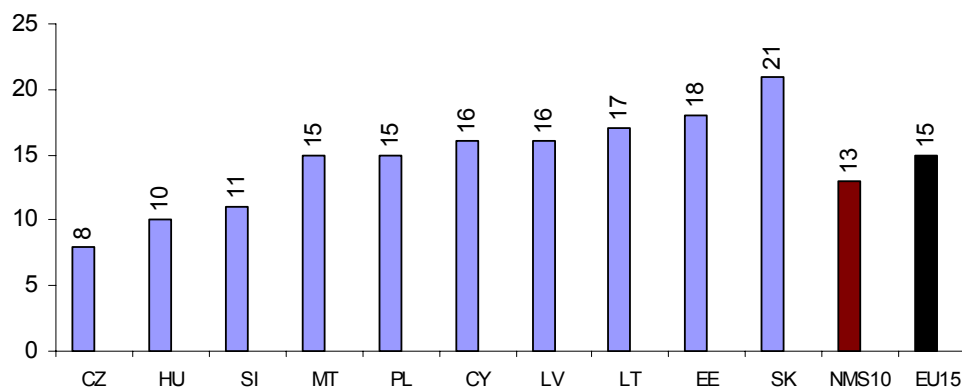
Samlede grader af fattigdoms risiko

Fattigdoms graden i de 15 'gamle' medlemsstater i %, 1999-2001

Irland, Portugal og Grækenland er de "fattigste lande" – de var de eneste med over 20% fattigdom både i 1999 og 2001. På-grænsen-til-fattigdom graden i UK, Spanien og Italien er stadigvæk højere end EU15 gennemsnittet (15%). Sverige har den laveste grad (9%), trods en stigning på 1 point.

Fattigdoms graden i de 10 nye medlemsstater (NMS10) i %, 2001

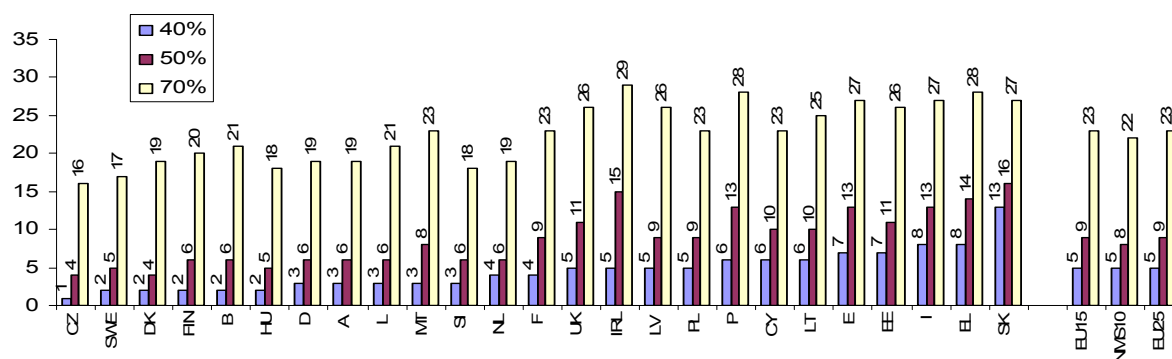

Mellem yderpositionerne af **Den Tjekkiske Republik** (8%) og **Slovakiet** (21%), varierer graderne fra 10% (Ungarn) til 18% (Estland).

Fattigdomsdybde

Definition af tærsklen af 'på-grænsen-til-fattigdom-grad' som 60% af den nationale middel sammenlignelige indkomst er helt konventionel. Derfor er det vigtigt at se på alternative tærskler, især for at få kendskab til det ekstreme fattigdomsniveau i hvert land.

Spredning omkring fattigdoms tærsklen, 2001

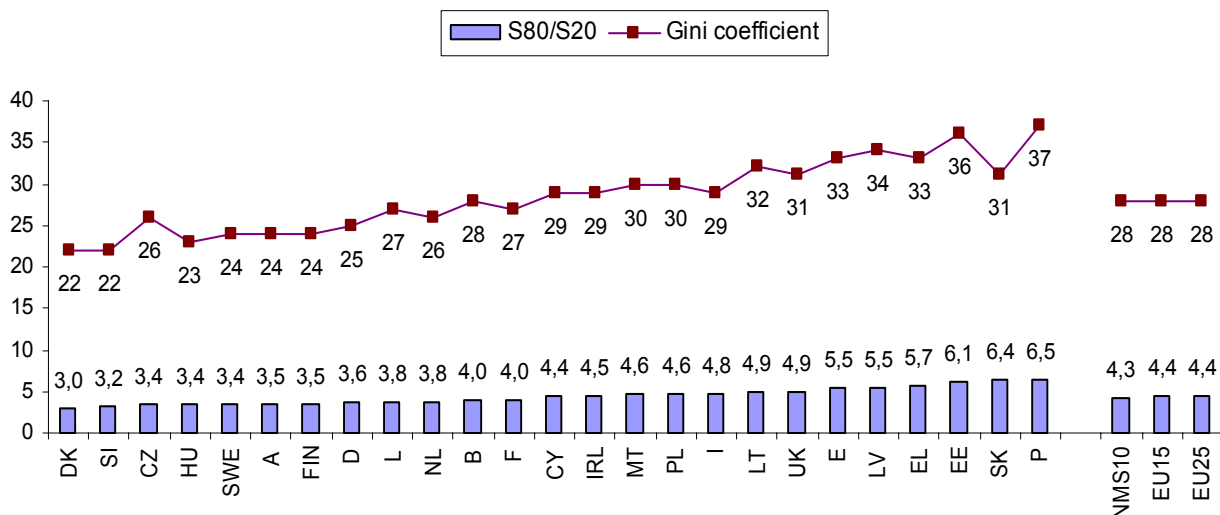
Nye medlemsstater og EU15 medlemsstater viser gennemsnitlig sammenlignelige forhold med hensyn til risikoen for at blive udsat for fattigdom. Risikoen for fattigdom varierede i 2001 fra 5% til 22-23% når tærsklen sættes ved hhv. 40% og 70% af medianen; den var 8-9% hvis man bruger 50% som tærskel.

Ulighed I indkomst fordeling

Indikatorerne præsenteret her fokuserer på den laveste del af indkomstfordelingen. Det er også interessant at se på den samlede indkomst fordeling for at vide hvorledes de europæiske samfund deler den velstand de frembringer. Dette kan illustreres med to indikatorer:

- **S80/S20 forholdet:** For hvert land sammenligner dette forhold den samlede indkomst som den øverste femtedel får (20% af befolkningen med den højeste indkomst) med den samlede indkomst som den laveste femtedel får (20% med den laveste indkomst). Jo højere forholdet er desto mere ulige er fordelingen.
- **Gini koefficienten:** Medens ovenstående forhold kun er følsom overfor ændringer i den øverste og den nederste femtedel, tager Gini koefficienten hele indkomst fordelingen i betragtning. Hvis der var total lighed (d.v.s. hver person modtager den samme indkomst), ville koefficienten være 0%; det ville være 100% hvis nationens samlede indkomst var i hænderne på kun en person. Som i tilfældet med S80/S20 forholdet, jo højere koefficienten er, jo mere er indkomst fordelingen ulige.

S80/S20 indkomst femtedels fordeling og Gini koefficienten

Gennemsnittet af S80/S20 forholdet i hele EU25 var 4.4 i 2001, som betyder at den mest velhavende femtedel(kvintil) havde 4.4 gange så stor indkomst som den fattigste femtedel. Forholdet varierede fra 3.0 i Danmark til 6.5 i Portugal. For det samme reference år, var Gini koefficienten 28 for hele EU25, og varierede fra 22 i Danmark og Slovenien til 37 i Portugal. Som vist på figur 8, var rækkefølgen af nationale S80/S20 forhold og af nationale Gini koefficienter næsten ens.

V.F.

Redaktør: Fintan Farrell

Ansvarshavende: Vincent Forest

EAPN, rue du Congrès, 37-41 (Box 2) – B-1000 Brussels

Tel. +32 2 230 44 55 – Fax: +32 2 230 97 33 – Email: team@eapn.skynet.be – Website: www.eapn.org

Med støtte fra Den Europæiske Kommission